

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В БАНКАХ ТА БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ:
ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ**

Анотація

У статті досліджено особливості бухгалтерського обліку в комерційних банках України та бюджетних установах. Розглянуто нормативну базу, що регламентує організацію бухгалтерського обліку в банківській та бюджетній сфері, зокрема проаналізовано зміни, які будуть впроваджені з 2017 р. для установ державного сектору економіки та нюанси їх реалізації. Назріла потреба запровадження нових Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Особлива увага відведена Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі та типовій кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з виконання бюджету. Досліджено актуальні питання впровадження змін у бухгалтерському обліку бюджетних установ, що активно піднімаються на форумах обліковцями-практиками. Проаналізовано специфіку бухгалтерського обліку в комерційних банках України. Доводиться нагальна потреба модернізації чинної облікової моделі в банківській сфері із врахуванням аспектів побудови дієвої системи внутрішнього контролю для установ фінансового сектору економіки України.

Ключові слова: банк, бюджетна установа, бухгалтерський облік, державний сектор економіки, нормативна база, національний стандарт.

Ю. А. Маначинская, к.э.н., доцент,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
г. Черновцы

**БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ В БАНКАХ И БЮДЖЕТНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ:
ХАРАКТЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ**

Аннотация

В статье исследованы особенности бухгалтерского учета в коммерческих банках Украины и бюджетных учреждениях. Рассмотрена нормативная база, регламентирующая организацию бухгалтерского учета в банковской и бюджетной сфере, в частности проанализированы изменения, которые будут внедрены с 2017 г. для учреждений государственного сектора экономики, и нюансы их реализации. Назрела необходимость введения новых Национальных положений (стандартов) бухгалтерского учета в государственном секторе. Особое внимание отведено Плану счетов бухгалтерского учета в государственном секторе и типичной корреспонденции субсчетов бухгалтерского учета для отражения операций по исполнению бюджета. Исследованы актуальные вопросы внедрения изменений в бухгалтерском учете бюджетных учреждений, активно поднимаются на форумах учетчиками-практиками. Проанализирована специфика бухгалтерского учета в коммерческих банках Украины. Доказывается насущная необходимость модернизации действующей учетной модели в банковской сфере с учетом аспектов построения действенной системы внутреннего контроля для учреждений финансового сектора экономики Украины.

Ключевые слова: банк, бюджетное учреждение, бухгалтерский учет, государственный сектор экономики, нормативная база, национальный стандарт.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Динамічні перетворення у всіх сферах суспільного життя, інновації та постійні зміни обумовлюють потребу у здійсненні безперервного моніторингу за новаціями у законодавчому просторі України. Не винятком є і банківська сфера, а також державний сектор економіки, зокрема діяльність бюджетних установ. Варто зазначити, що в досить складні умови потрапляють не лише керівники установ фінансового та державного сектору, але й безпосередньо працівники облікових служб, в тому числі головні бухгалтери, оскільки на ділянці облікових робіт виникає низка спірних питань, що потребують роз'яснень й методичних обґрунтувань на загальнодержавному рівні управління.

Обрані для дослідження сектори вітчизняної економіки, а саме банківська та бюджетна сфера, володіють притаманними лише їм особливостями, що полягають у специфіці законодавства, яке регулює процес ведення обліку. Зокрема, йдеться про специфіку та кардинально різні Плани рахунків, а саме План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ [1] та План рахунків бухгалтерського обліку банків України [2], а також про низку інших регламентованих законодавством Положень, Інструкцій та типових кореспонденцій. Численні зміни, які очікують державний сектор та методика обліку в установах цієї сфери, потребують ретельної уваги не лише зі сторони обліковців-практиків, але й з боку вітчизняних науковців, що й визначає актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щодо питань облікової специфіки, стратегії розвитку та аспектів внутрішньогосподарського контролю в банківському секторі, то вони детально та всебічно розкриті у працях таких науковців, як В. В. Апопій [10], Г. І. Башнянин [10], О. Д. Вовчак [10], А. А. Замула [11], М. Б. Камінська [12], А. С. Коновалова [13], Ю. В. Кудряк [13], Л. В. Чуприна [14], Д. Є. Філіпська [14] та інших. У свою чергу, питанням удосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах присвячені праці таких вітчизняних вчених, як К. С. Мащенко [15], М. Г. Михайлов [16], М. І. Телегунь [16], О. П. Славкова [16], Н. М. Хорунжак [10], Т. В. Черкашина [17] та інших. Зокрема, М. Г. Михайлов, М. І. Телегунь, О. П. Славкова [16] звертаються до методики ведення бухгалтерського обліку активів, зобов'язань, капіталу, операцій господарської діяльності в бюджетних установах в сучасних умовах з врахуванням вимог нормативних документів. Розкривають організацію первинного, аналітичного та синтетичного обліку об'єктів бухгалтерського обліку в бюджетних установах: доходів та видатків, грошових коштів, розрахунків, основних засобів, матеріалів тощо. У численних напрацюваннях К.С. Мащенко [15] особлива увага приділяється чинній класифікації власних надходжень бюджетних установ та групуванню

їх доходів відповідно до НП(С)БОДС, здійснюється ретельна порівняльна оцінка критеріїв визнання доходів бюджетних установ. Проте питання нововведень на законодавчому рівні щодо організації бухгалтерського обліку в бюджетній та банківських сферах потребують подальших досліджень з метою детального розкриття основних особливостей змін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Поглиблення ринкових перетворень все більше спрямовує розвиток національного нормативного простору в напрямі Стратегії сталого розвитку України до 2020 року [4]. Згідно з означеним вектором розвитку передбачено низку реформ, зокрема: реформа фінансового сектору; реформи у сфері здійснення державних закупівель; реформи бюджетних відносин; реформи державної служби та оптимізації системи державних органів тощо. В силу таких тенденцій, для створення сприятливого облікового забезпечення управління діяльністю банківських установ та установ бюджетної сфери, виникає потреба в дослідженні нововведень на законодавчому рівні щодо організації бухгалтерського обліку в комерційних банках України та бюджетних установах, задля виявлення тенденцій змін у рамках окресленого вектору розвитку.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є дослідження специфіки бухгалтерського обліку в банках та бюджетних установах, із врахуванням змін у вітчизняному законодавстві. Зокрема, детальне та всебічне розкриття новацій, які планують впровадити для державного сектору України з 01.01.2017 р. щодо запровадження деяких Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС) із структуризацією узагальнених результатів стратегічних змін, задля окреслення основних векторів розвитку в даній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. На установи бюджетної сфери з нового 2017 р. очікують суттєві зміни, що кардинально змінюють аспекти ведення облікових процедур, в силу цього, на шпальтах облікових видань неодноразово піднімається питання впровадження із 2017 р. Нового плану рахунків у державному секторі [3] та 10 НП(С)БОДС.

Зокрема, Н.І. Сушко [18] робить акцент на тому, що Міністерство фінансів України Наказом від 29.12.2015 р. № 1219 затвердило нові нормативно-правові акти з бухгалтерського обліку в державному секторі, а також змінило деякі чинні документи, зокрема затверджено:

- Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, оскільки План рахунків затверджено наказом Мінфіну від 31.12.13 р. № 1203 [3];

- Типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами;

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ

- Типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з виконання бюджету;
- Типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з виконання місцевого бюджету;
- Зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку (далі – Зміни) [5].

Директор Департаменту методології обслуговування бюджетів, бухгалтерського обліку та звітності звертає увагу на те, що усі вищевказані документи, крім Змін, набувають чинності з 1 січня 2017 р. Саме у Змінах містяться довгоочікувані норми. Зокрема, згідно із п. 1 Змін відтермінується запровадження з 2016-го на 2017 р. Плану рахунків і 10 НП(С)БОДС. Із цією метою внесено зміни до відповідних наказів Міністерства фінансів України [18].

Із 01.01.17 р. втрачають чинність п. 2, 3 наказу Мінфіну від 02.04.14 р. № 372 «Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ» (п. 3 Наказу № 1219). Тобто скасовуються зміни, які раніше були внесені у додаток 2 до Плану рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 26.06.13 р. № 611. Проте Порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ залишається чинним, оскільки п. 1 наказу МФУ № 372 не скасовується [18].

У табл. 1 нами узагальнені 10 НП(С)БОДС, які набудуть чинності з початку наступного року, та надана їх коротка змістова характеристика.

Таблиця 1

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС), які набудуть чинності з 01.01.2017р.

№ з/п	Назва Національного положення (стандарту)	Змістове наповнення
1	2	3
1.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [5]	Визначає склад, форми, принципи підготовки та подання фінансової звітності в державному секторі, загальні вимоги до визнання і розкриття її елементів.
2.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 102 «Консолідована фінансова звітність» [5]	Визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності, застосовується суб'єктами, які складають та подають консолідовану фінансову звітність.

Продовження табл. 1

1	2	3
3.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 103 «Фінансова звітність за сегментами» [5]	Визначає принципи та методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності. Застосовується суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі, які складають консолідовану фінансову звітність та/або мають територіально відокремлені підрозділи.
4.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» [6]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи від обмінних та необмінних операцій.
5.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 126 «Оренда» [6]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у фінансовій звітності.
6.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [6]	Визначає склад, форми, принципи підготовки та подання фінансової звітності в державному секторі, загальні вимоги до визнання і розкриття її елементів.
7.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 105 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» [7]	Визначає порядок коригування фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності в умовах гіперінфляції і загальні вимоги до розкриття інформації про коригування у примітках до фінансової звітності.
8.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 131 «Будівельні контракти» [6]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, та її розкриття у фінансовій звітності.
9.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти» [8]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності.
10.	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» [9]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати та її розкриття у фінансовій звітності.

У наукових працях Т.В. Черкашеної [17], які присвячені організації облікової політики у бюджетних установах, теж здійснено акцент на нові

стандарти державного сектору, зокрема вітчизняна дослідниця розглядає основні складові, необхідні для врегулювання організації обліку в бюджетній установі. Також виокремлюються основні проблеми організації облікової політики у бюджетній сфері та їх вирішення із імплементацією НП(С)БОДС. Зокрема, вітчизняна вчена зазначає, що позитивним для організації обліку за новими стандартами є те, що головний бухгалтер бюджетної установи має подавати керівникові бюджетної установи не тільки пропозиції щодо визначення облікової політики, а й пропозиції щодо: галузевих особливостей діяльності бюджетної установи, технології оброблення облікових даних, системи та форми внутрішньогосподарського обліку, правила документообігу, форми додаткових реєстрів аналітичного обліку, звітності та контролю за господарськими операціями [17].

На численних облікових форумах, присвячених актуальним питанням новацій в бухгалтерському обліку для бюджетної сфери в умовах сьогодення, надзвичайно актуальними є питання впровадження нових стандартів, а також практичні аспекти та нюанси їх реалізації. Серед низки проблемних аспектів:

- подання електронної звітності клієнтами ДКСУ (Державної казначейської служби України) відповідно до НП(С)БО та Плану рахунків, що відповідає Наказу №1203 від 31.12.2013 р.;
- дистанційне обслуговування розпорядників бюджетних коштів та нормативно-правове забезпечення даного процесу;
- «Prozorro» стало обов'язковим для всіх державних закупівель: як працювати в новому середовищі;
- порядок формування відомостей про нарахування заробітної плати (доходу) застрахованим особам в 2016 році;
- нюанси заробітної плати бюджетних установ (нарахування відряджень, декретні, прибуткового і військового збору);
- вплив реформування держслужби на оплату праці;
- нове в системі «1С:Підприємства» для бюджетних установ України;
- реалізація законодавчих змін в оподаткуванні бюджетних установ в рішеннях «1С:Підприємства» для бюджетних установ України [19].

Н.І. Сушко, детально розкриваючи зміни на законодавчому рівні для державного сектору, зазначає, що переноситься і запровадження розділу III НП(С)БОДС 130 «Вплив змін валютних курсів», затвердженого наказом Мінфіну від 11.08.11 р. № 1022, який визначає порядок складання фінзвітності в іноземних валютах закордонними суб'єктами держсектора та її консолідацію контрольованими суб'єктами [18].

Крім того, п. 2 Змін внесено доповнення до Плану рахунків. Відповідно до п. 2 Наказу № 1219, накази Мінфіну від 26.06.13 р. № 611 «Про

затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ» та від 14.11.13 р. № 947 [1] «Про затвердження Положення з бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ» визнано такими, що з 01.01.17 р. втратили чинність [18].

Специфіка бухгалтерського обліку в комерційних банках України полягає в тому, що банківські установи застосують інший План рахунків від установ державного сектору економіки, затверджений Постановою Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 280 [2].

У працях вітчизняних вчених питання дослідження специфіки обліку в банках, розкриття аспектів внутрішньогосподарського контролю та розробки стратегії розвитку описуються досить детально. Зокрема, переважна більшість вітчизняних науковців, досліджуючи характерні особливості бухгалтерського обліку в банках України, основний акцент робить на методику обліку та номенклатуру рахунків із врахуванням чинних законодавчих нормативно-правових документів. В свою чергу, Ю.В. Кудляк, А.С. Коновалова звертаються до оцінки стратегії зростання іноземних банків в Україні, та акцент роблять на тому, що вона визначається саме потребами макросередовища, відповідно при розробці пасивної кредитно-інвестиційної стратегії комерційним банкам буде надто складно втриматися на фінансовому ринку в цілому [13, с. 221].

Наступна редакція Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України відбудеться 01.01.2019 р., що стосується змін, які внесені в 2016 р., а саме Постановою правління Національного банку України від 14.06.2016р. № 345, то новації 2016 р. до Плану рахунків банків стосувалися безпосередньо розділу 60 «Процентні доходи» класу 6 «Доходи» та розділу 70 «Процентні витрати» класу 7 «Витрати», а саме стосовно рахунків наступних груп: 600 «Національному банку України»; 601 «Процентні доходи за коштами, що розміщені в інших банках»; 602 «Процентні доходи за кредитами, що надані суб'єктам господарювання»; 604 «Процентні доходи за кредитами, що надані фізичним особам»; 608 «Процентні доходи за операціями з філіями банку»; 700 «Процентні витрати за коштами, що отримані від Національного банку України»; 701 «Процентні витрати за коштами, що отримані від інших банків»; 702 «Процентні витрати за операціями із суб'єктами господарювання»; 703 «Процентні витрати за коштами бюджету та позабюджетних фондів України»; 704 «Процентні витрати за операціями з фізичними особами»; 707 «Процентні витрати за операціями з небанківськими фінансовими установами»; 708 «Процентні витрати за операціями з філіями банку»; 709 «Інші процентні витрати» змінити у характеристиці перелічені вище пасивні рахунки (П) класу 6 «Доходи» та активні рахунки класу 7 «Витрати» на активно-пасивні (АП).

Специфіка останніх полягає в тому, що залишки на них можуть бути як дебетовими, так і кредитовими.

Окрім облікових питань у банківській сфері, увагу вітчизняних вчених привертає побудова раціональної системи управління діяльністю банківської установи. Так, роботи А. А. Замули [11] присвячені розробці концептуальної моделі інтелектуального управління банківською діяльністю, зокрема науковиця виділяє ключові фактори на макро- та макрорівнях, а також групи прогнозних показників, цільових змінних для подальшого використання при імітаційному моделюванні системи управління банківськими установами.

Наукові праці Л. В. Чуприни, Д. Є. Філіпської [14] присвячені теоретичним аспектам внутрішнього контролю, вітчизняні вчені звертаються до проблеми відсутності розробки уніфікованої системи оцінки стану внутрішнього контролю за різними напрямками діяльності комерційного банку та акцентують увагу на відсутності розвиненої та обґрунтованої практичної бази.

Варто зазначити, що банківська сфера, як і діяльність в державному секторі економіки України, постійно перебуває під дією законодавчих змін, що безпосередньо чинять вплив на систему їх бухгалтерського обліку, що спонукає необхідність наступного удосконалення взаємопов'язаних з нею підсистем управління та внутрішньогосподарського контролю. Тому перед керівництвом та головними бухгалтерами установ даних секторів економіки України постійно стоїть надважливе завдання – крокувати в епоху змін у напрямі Стратегії розвитку – 2020 [4] за окресленим вектором тенденцій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Результати проведеного дослідження характерних особливостей бухгалтерського обліку в банках та бюджетних установах свідчать, що найбільш суттєві новації в обліку стосуються бюджетних установ. Це пов'язано із запровадженням з 01.01.2017 р. Нового плану рахунків у державному секторі та 10 НП(С)БОДС. Змістове наповнення останніх було детально узагальнено із окресленим спектром практичного застосування. Що стосується комерційних банків України, то наступна редакція змін до Плану рахунків відбудеться з 01.01.2019 р. і передбачатиме забезпечення їх поступового переходу на здійснення операцій з використанням платіжних карток із застосуванням балансових рахунків 2600 АП «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання», 2620 АП «Кошти на вимогу фізичних осіб», 2650 АП «Кошти на вимогу небанківських фінансових установ». Останнє окреслює перспективи подальших розвідок у рамках обраної проблематики, а саме щодо розкриття проблемних аспектів облікових процедур із врахуванням інноваційних нововведень в законодавчому просторі.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ : Наказ Міністерства фінансів України № 611 від 26 червн. 2013р. : за станом на 28 березн. 2016р. № 611 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13>
2. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Правління Національного банку України від 17 червн. 2004р. № 280: за станом на 14 червн. 2016р. № 345 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>
3. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України № 1203 від 31 грудн. 2013 р. : за станом на 29 грудн. 2015 р. №1219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>
4. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січн. 2015р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудн. 2015р. № 1219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16>
6. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 24 грудн. 2010 р. № 1629 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0087-11#n17>
7. Фінансова звітність в умовах гіперінфляції : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 105 : Наказ Міністерства фінансів України від 25 січн. 2012 р. № 52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0200-12>
8. Фінансові інструменти : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 134 : Наказ Міністерства фінансів України від 18 травн. 2012 р. № 568 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0902-12>
9. Витрати : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 135 : Наказ Міністерства фінансів України від 18 травн. 2012р. № 568 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12>
10. Хорунжак Н. М. Функції бухгалтерського обліку бюджетних установ та їх розвиток / Н. М. Хорунжак // Вісник ЛКА. – Львів : Вид-во ЛКА, 2011. – Вип. 36. – С. 420.
11. Замула А. А. Концептуальна модель інтелектуального управління банківської діяльністю / А. А. Замула // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. – 2011. – Випуск 6 (71). – Ч.1. – С.216–219.
12. Камінська М. Б. Особливості організації обліку доходів і витрат у банках / М. Б. Камінська // Вісник ЖНАЕУ «Фінанси, облік та аналіз господарської діяльності». – 2015. – №2(51), т.2. – С.147–153.
13. Кудляк Ю. В. Аналіз стратегії зростання іноземних банків в Україні / Ю. В. Кудляк, А. С. Коновалова // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.10. – С.214–222.
14. Чуприна Л. В. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю банків [Електронний ресурс] / Л. В. Чуприна, Д. Є. Філіпська // Вісник НТУ «ХПІ». – 2015. – №26 (1135). – Режим доступу: <https://www.kpi.kharkov.ua/archive.pdf>
15. Мащенко К. С. Доходи бюджетних установ освіти: проблеми реформування і фінансування [Електронний ресурс] / К. С. Мащенко. – Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/26913-Dokhodi_bjudzhetnikh_ustanov_o/1.html
16. Михайлов М. Г. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібн. / М. Г. Михайлов, М. І. Телегунь, О. П. Славкова. – К. : ЦУЛ, 2011. – 384 с.
17. Черкашина Т. В. Організація облікової політики у бюджетних установах за новими стандартами державного сектору [Електронний ресурс] / Т. В. Черкашина. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4020.pdf>

18. Сушко Н. І. Из 2017 року запроваджується новий план рахунків у державному секторі та 10 НП(С)БОДС [Електронний ресурс] / Н. І. Сушко. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/S-2017-goda-vvoditsya-novyj-plan-schetov-v-gosudarstvennom-sektore-i-10-NPSBUGS>

19. 1С : Форум. Бюджет. «Зміни 2017», 15 листопада 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bsoft.com.ua/about/news/1SForumByudzhethZmini201715listopada2016roku/>

Iuliia Manachynska, PhD in Economics,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,
Chernivtsi

ACCOUNTING IN BANKS AND BUDGET INSTITUTIONS: CHARACTERISTIC FEATURES

Abstract

The peculiarities of accounting in commercial banks and public institutions of Ukraine are investigated in the article. The author considered the regulatory database that governs the organization of accounting in banking and public sector. Changes that will be implemented from 2017 for public sector, and peculiarities of their implementation are analyzed. There is a need to introduce new national standards of accounting in public sector. Special attention in the article is paid to the chart of accounts in public sector and typical sub-correspondence of accounting to reflect the operations performance. The issue of current implementation of changes in accounting budgetary institutions that are raised on the forums of accountants-practices is investigated. Specificity of accounting in commercial banks of Ukraine is examined. An urgent need to modernize the current accounting model in banking sector, taking into account aspects of building an effective system of internal controls for financial institutions sector of Ukraine is outlined.

Keywords: bank, fiscal agency, accounting, public sector of the economy, legal framework, national standard.

References:

1. About Plan of accounts of budget institutions, Order of Ministry of Finance of Ukraine 26.06.2013 № 611. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13> (in Ukr.).
2. About Plan of Accounts for banks of Ukraine and the Guidelines on the application of the Plan of Accounts for banks of Ukraine, Resolution of the National Bank of Ukraine 14.06.2004 № 280. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04> (in Ukr.).
3. About Plan of Accounts for the public sector, Order of Ministry of Finance of Ukraine 31.12.2013 № 1203. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14> (in Ukr.).
4. About Strategy of sustainable development «Ukraine – 2020», Order of the President of Ukraine 12.01.2015 p. №5/2015. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (in Ukr.).
5. Ministry of Finance of Ukraine (2015). Some normative acts on accounting in the public sector. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16> (Accessed 29 December 2015) (in Ukr.).
6. Ministry of Finance of Ukraine (2010). About the national provisions (standards) of accounting in the public sector. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0087-11#n17> (Accessed 24 December 2010) (in Ukr.).
7. Financial reporting in inflation, National standard of accounting in the public sector, Order of Ministry of Finance of Ukraine 25.01.2012. № 52 Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0200-12> (in Ukr.).
8. Financial instruments, National standard of accounting in the public sector, Order of Ministry of Finance of Ukraine 18.05.2012 № 568. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0902-12> (in Ukr.).

9. Costs, National standard of accounting in the public sector №135, Order of Ministry of Finance of Ukraine 18.05.2012 № 568. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0902-12> (in Ukr.).

10. Horunzhak, N.M., Bashnyanyn, G.I., Apopi, V.V., Vovchak, O.D. (2011). Functions Accounting budgetary institutions and development. *Visnyk L'vivs'koi komertsijnoi akademii [Bulletin of the Lviv Academy of Commerce]*, vol. 36, 420 p. (in Ukr.).

11. Zamula, A.A. (2011). Conceptual model of intelligent management of banking system. *Visnyk Kremenchuts'koho natsional'noho universytetu imeni Mykhajla Ostrohrads'koho [Journal of Kremenchuk University of Mykhailo Ostrohradskyi]*, vol. 6/2011 (71), part. 1, pp. 216-219 (in Russ.).

12. Kaminska, M.B. (2015). Features of accounting of income and expenses of banks. *Visnyk ZhNAEU Finansy, oblik ta analiz hospodars'koi diial'nosti [Bulletin ZHNAEU Finance, accounting and business analysis]*, vol. 2 (51), pp. 147-153 (in Ukr.).

13. Kudlyak, Y.V., Konovalova, A.S. (2012). Analysis of the growth strategy of foreign banks in Ukraine. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Herald NLTU Ukraine]*, vol. 22.10, pp. 214-222 (in Ukr.).

14. Chupryna, L.V., Filips'ka, D.Ye. (2015). Theoretical aspects of internal control banks. *Visnyk NTU «KhPI» [Bulletin NTU KPI]*, vol. 26 (1135), Available at: <https://www.kpi.kharkov.ua/archive.pdf> (Accessed 03 Nov. 2016) (in Ukr.).

15. Mashchenko, K.S. (2013). Revenues of budgetary institutions of education the problems of financing. Available at: http://vuzlib.com.ua/articles/book/26913-Dokhodi_bjudzhetnikh_ustanov_o/1.html (Accessed 04 Nov. 2016). (in Ukr.).

16. Mikhailov, M.G., Telehun, M.I., Slavkov, A.P. (2011). *Bukhhalters'kyj oblik u biudzhetnykh ustanovakh [Accounting in budgetary institutions]*. TSUL, Kyiv, 384 p. (in Ukr.).

17. Cherkashina, T.V. (2012). Company accounting policies in budgetary institutions under the new standards of the public sector. Available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4020.pdf> (Accessed 04 Nov. 2016) (in Ukr.).

18. Sushko, N.I. (2016). Since 2017 introduced a new chart of accounts in the public sector and 10 national accounting standards in the public sector Available at: <https://uteka.ua/ua/publication/S-2017-goda-vvoditsya-novyj-plan-schetov-v-gosudarstvennom-sektore-i-10-NPSBUGS> (Accessed 02 Nov. 2016). (in Ukr.).

19. 1C Forum (2016). Budget «Change 2017», 15 Nov. 2016. Available at: <http://www.bsoft.com.ua/about/news/1SForumByudzhetZmini201715listopada2016roku/> (Accessed 04 Nov. 2016) (in Ukr.).

УДК 657.1

В. Д. Попова, к.е.н., доцент,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича,
м. Чернівці

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОБЛІКОВИХ ТА
АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР**

Анотація

Досліджуються підходи до формування інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, з'ясовано його сутність. Підкреслюється вагомість системи бухгалтерського обліку у забезпеченні виконання інформаційних запитів управлінського персоналу шляхом застосування оптимального набору облікових процедур. Звертається увага на необхідність розгляду та побудови єдиної інформаційної моделі системи управління,